

Pas a desnivell

Sigles a la paret

Durant molt de temps, la feina detectivesca ha requerit una gran subtileza, dots d'observació i finor intuïtiva. Els infractors de la llei eren mestres en acumular elements desorientadors, deixaven darrera d'ells nombroses pistes falses. Aquest vel de misteri va donar lloc a un gènere literari celebradíssim, que ha proporcionat glòria i diners a autors i a editors. El desafiament era senzill i la trama, a vegades, complexa: una desfilada de personatges sospitosos barrejats amb algú d'aparença innocent que, al final, resultava ésser el culpable. Tanta simulació demanava uns investigadors sagaçs, amb lupa, microscopi i coneixements de laboratori, perquè una mica de cendra o un cabell a la solapa podien constituir-se en la clau del cas. El "cas", vet aquí el problema que mobi-

litzava tots els mecanismes defensius d'una societat ofesa disposada a tornar-s'hi.

Fa vergonya, de tan reiteratiu que resulta, dir que les coses han canviat. No pas totes, ja s'entén, perquè n'hi ha de molt importants que mantenen la punya parasitària d'arrapar-se. Però és evident que nous estils i noves maneres de fer ocupen l'atenció d'un públic que té els ulls clavats a l'escenari.

Ara (només cal llegir els diaris) els actes de violència tenen uns drets d'autor que són reclamats de seguida amb un zel sorprenent. Un assalt, un incendi, bombes i atemptats contra vides humanes, van sota o sobre signatura, unes inicials conegudes es fan responsables del succés i de les conseqüències; lletres pintades a la paret i fulls impresos escampats pròdigament estalvien els balbuceigs de les primeres indagacions. Quan falten aquests providencials indicis, les mateixes autoritats o la premsa mostren estranyesa: "Ningú no ha reivindicat, encara, la paternitat de l'acció", diuen. I s'obre un compàs d'espera, amb els deguts interrogants, fins que algú, des d'algun lloc de l'estranger i emparant-se amb la garantia de "font autoritzada", gairebé exigeix la reconeixença del plantejament i de l'execució alhora.

El costum —que, s'ha vist i es veu, es va consolidant— té seriosos inconvenients. En primer lloc, es presta a combinacions astutes, com per exemple que organitzacions d'ultradreta carreguin el mort a organitzacions d'ultraesquerra (i viceversa), o bé que uns tercers foscament classificats entrin en el joc penjant etiquetes canviades al cantó que més els convingui. Però fins i tot prescindint de maquiavelismes, passa que els rígids controls de les societats actuals més mediatitzades fan que cada grup clandestí tingui militants o simpatitzants empresonats. Llavors, costa d'entendre que els guanys o la vanitat propagandístics siguin més forts que la temença de complicar la situació —ja prou aflitiva— de gent sotmesa a procés. Deu ésser la força deshumanitzadora de la publicitat, o sigui que el goig d'estampar una marca en un mur pot més que altres sentiments elementals.

A part d'això, s'ha perdut l'artesanía de la investigació, que potser sí que no és una gran pèrdua. En comptes del rastre velat i de l'empremta tènue, del fil que se segueix estirant-lo lentament, tenim el joc ras i la puntada de peu al cap. El mal és que, tractant-se de guitzes, no es pot dir mai a qui tocarà més el rebre. ● PERE CALDERS

